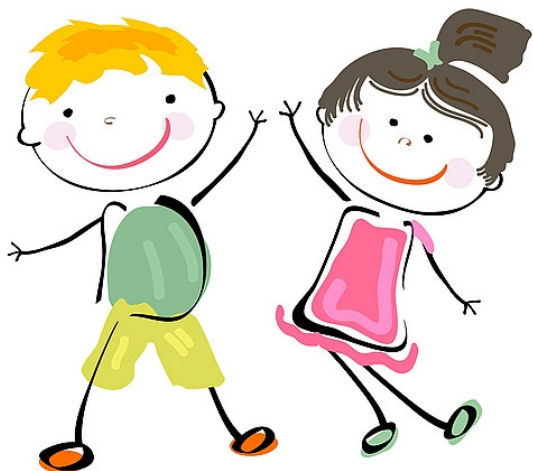

SZEŚCIOLATEK

NA PROGU ZERÓWKI

Za kilka miesięcy czeka Państwa, a przede wszystkim Wasze Dzieci, spora zmiana – zerówka. Zapewne w związku z tym towarzyszą Państwu różne emocje. Warto się im przyjrzeć, zastanowić się skąd się biorą, by wykorzystać je do wsparcia Dziecka w tym istotnym dla niego wydarzeniu. Mam nadzieję, że krótki poradnik ułatwi Państwu to zadanie.

Co najważniejsze, Państwa Dziecko nadal będzie kontynuować naukę w oddziale przedszkolnym. Pomimo zmiany miejsca i budynku nadal pozostanie przedszkolakiem. Na tym etapie edukacji **nie mówimy jeszcze o gotowości szkolnej**, ponieważ Państwa Dziecko idzie do „zerówki” (roczne przygotowanie przedszkolne), a nie do klasy pierwszej.

Gotowość szkolna to osiągnięcie przez dziecko takiego poziomu rozwoju psychofizycznego, który czyni je wrażliwym i podatnym na naukę szkolną. Oznacza zatem osiągnięcie pewnej równowagi pomiędzy możliwościami dziecka a wymaganiami szkoły, którą obserwujemy u dziecka zazwyczaj w wieku 7 lat, czyli w momencie, gdy ma rozpocząć naukę w klasie pierwszej.

Trochę formalności

Zgodnie z prawem we wrześniu 2021 roku realizację obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego („zerówka”) rozpoczynają dzieci urodzone w 2015 roku (6-latki).

Natomiast obowiązek szkolny, czyli rozpoczęcie nauki w klasie pierwszej szkoły podstawowej dotyczy dzieci urodzonych w 2014 roku (7-latki) lub też starszych, które w obecnym roku szkolnym 2020/2021 mają odroczony obowiązek szkolny i nadal uczęszczają do „zerówki”.

Tegoroczny sześciolatek ma możliwość rok wcześniej zacząć naukę w klasie pierwszej, o ile spełnia jeden z tych warunków:

- korzystał z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, w którym ma rozpocząć naukę w klasie pierwszej

LUB

- posiada opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o możliwości wcześniejszego rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej.

O wcześniejszym przyjęciu do klasy pierwszej decyduje ostatecznie dyrektor szkoły.

Czemu „zerówka” jest tak ważna?

Okres nauki w zerówce obejmuje ważny moment w życiu dziecka – zachodzą znaczące zmiany w jego funkcjonowaniu psychospołecznym, następuje skok rozwojowy (na progu 6. urodzin), które w efekcie umożliwiają osiągnięcie gotowości szkolnej. Zerówka w szkole to zmiana miejsca nauki i zabawy, opiekunów, obowiązujących zasad. Jednak nie musi to oznaczać tylko straty czy stresu związanego z opuszczeniem przez dziecko bezpiecznego przedszkola. Nauka w zerówce w szkole to też szansa. Rok w zerówce daje możliwość oswojenia się z budynkiem szkolnym, nauczenia się gdzie jest łazienka, szatnie, stołówka. Szkoła to też głośniejsze miejsce niż przedszkole ze względu na większą liczbę dzieci w niej przebywających. A do tego hałasu też trzeba się przyzwyczaić, oswoić go. Zerówka to również osvajanie się z nowymi osobami i zasadami obowiązującymi w szkole. Nowi nauczyciele, nowe koleżanki i koledzy, mnóstwo nowych twarzy i nowe zasady funkcjonowania (np. to, gdzie można, a gdzie nie można chodzić samemu/samej). Zerówka to czas, gdy tego wszystkiego można się nauczyć, doświadczyć, przyzwyczaić się, by pewnie rozpocząć naukę jako pierwszoklasista i pierwszoklasistka.

Co Was czeka?

Stawanie się sześciolatkiem, dążenie do osiągnięcia gotowości szkolnej związane jest z wieloma zmianami, które są udziałem Dziecka. Przyjrzyjmy się zatem, czego będziecie Państwo wspólnie z Nim doświadczać.

Rozwój motoryczny

Sześciolatek, w porównaniu z pięciolatkiem, to dziecko, które:

- ✓ posiada lepszą koordynację ruchową,
- ✓ sprawnie potrafi jeździć na rowerze na dwóch kółkach, hulajnodze, wspinać się po drabinkach, skakać do przodu na jednej nodze, utrzymując równowagę czy rzucać i łapać piłkę,
- ✓ zwłaszcza chłopcy potrzebują w tym czasie bardzo dużo ruchu,
- ✓ ma ustaloną lateralizację (stronność ciała) – powinna zacząć dominować jedna ręka, oko, noga i ucho (dziecko chwyta zawsze tą ręką kredkę, konkretną nogą łatwiej mu kopnąć piłkę, zazwyczaj przykładą do jednego oka kalejdoskop czy nasłuchuje szumu muszli wybranym uchem),
- ✓ jest w stanie wykonywać samodzielnie wszystkie czynności samoobsługowe,
- ✓ w pracach manualnych coraz ważniejszy staje się efekt końcowy, a nie sama czynność tworzenia (dziecko porównuje swoje prace z pracami innych),
- ✓ coraz lepiej radzi sobie z odwzorowywaniem szlaczków literopodobnych, próbuje pisać drukowane litery,
- ✓ tworzy rysunki coraz bogatsze treściowo.

Procesy poznawcze

Ze względu na skok rozwojowy i szybkie dojrzewanie struktur mózgowych zachodzą istotne zmiany we wszystkich procesach psychicznych. W związku z tym u odpowiednio rozwijającego się sześciolatka można zaobserwować:

- ✓ wydłużający się do 20-30 minut czas koncentracji uwagi na czynnościach edukacyjnych (po czym potrzebny jest odpoczynek w formie ruchu),
- ✓ początki świadomego kierowania uwagi na pewne treści, które zostaną dziecku wskazane przez dorosłego (rozwija się uwaga dowolna),

- ✓ pojawiającą się podzielność uwagi (dziecko próbuje jednocześnie wykonywać czynność dobrze wyćwiczoną i nową),
- ✓ rozwijającą się pamięć dowolną (świadome zapamiętywanie informacji na polecenie dorosłego) i zapamiętywanie logiczne (następstwo czasowe zdarzeń),
- ✓ rozwijającą się percepcję wzrokową (składa obrazek z kilkunastu części, przerysowuje figury wpisane jedno w drugie, analizuje ilustracje o kilku planach) i słuchową (dzieli słowo na 3-4 sylaby, wysłuchuje głoski na początku i końcu słowa, odtwarza proste rytmy),
- ✓ zmieniające się cechy myślenia dziecka – sprawniej dokonuje wnioskowania przyczyna-skutek w obrębie znanej sobie rzeczywistości, odnajduje niedorzeczności na obrazkach, potrafi klasyfikować przedmioty i określić na jakiej zasadzie są do siebie podobne (np. świeca i lampa, gruszka i jabłko, róża i tulipan), potrafi podać podstawowe informacje o sobie i swoim otoczeniu (wie ile ma lat, gdzie mieszka, co robią w pracy rodzice);
- ✓ u sześciolatka całkiem normalne jest nadal myślenie magiczne czy animizm (przypisywanie żywotności przedmiotom martwym, np. smutna lalka); nie powinno też dziwić, że pomimo tego, że orientuje się w cenach produktów nie rozumie wartości pieniędzy,
- ✓ rozwijające się myślenie matematyczne, które przejawia się w umiejętności porównywania zbiorów, przeliczaniu elementów zbioru i określaniu, który z nich jest większy, rozumieniu istoty dodawania i odejmowania, a także dokonywaniu tych operacji na konkretach (palcach, kostkach), posługiwaniu się liczebnikami porządkowymi.

Mowa

Mowa dziecka sześciolatniego powinna spełniać funkcję komunikacyjną i regulacyjną, co oznacza, że dzięki niej dziecko zarówno może opowiedzieć o swoich doświadczeniach, uczuciach i potrzebach, zadawać pytania i zdobywać potrzebne informacje, jak również dzięki niej może wpływać na zachowania innych osób. Aby wszystko to mogło się zadziać dziecko powinno dysponować szerokim zasobem słów, potrafić opisywać różne zjawiska, budując zdania złożone i mówić w zrozumiały dla otoczenia sposób. W wieku sześciu lat

dziecko jest w stanie prawidłowo wymawiać wszystkie głoski, jego aparat artykulacyjny rozwojowo jest do tego przygotowany (o ile nie wystąpiły wcześniej żadne trudności).

Sfera emocjonalno - społeczna

Opisuję ją prawie na końcu, jednak to ona stanowi najważniejszy element w drodze ku gotowości szkolnej. Dojrzałość emocjonalna wpływa na gotowość do podejmowania zadań i wyzwań, które nie są atrakcyjne i zachęcające dla dziecka. To właśnie przejście od podejmowania tylko zachowań, które są przyjemne dla dziecka do podejmowania również tych, które trzeba wykonać stanowi o osiągnięciu gotowości do nauki.

W wieku sześciu lat dziecko potrafi już rozpoznawać emocje na podstawie wyrazu twarzy, potrafi określić ich przyczyny, podejmuje próby ich regulacji – początkowo za pomocą wsparcia osób bliskich, z czasem samo wypracowuje swoje metody. Pomimo posiadania wiedzy dotyczącej emocji i radzenia sobie z nimi, dziecko nadal nie potrafi wykorzystać jej w sytuacjach społecznych, gdy dzieje się coś bardzo emocjonującego, wywołującego silne emocje („emocje ponad rozumem”). Przeżywanie uczuć u dziecka jest dość gwałtowne, może też „zarażać się” nimi od koleżanek i kolegów. Normalnym zjawiskiem jest silna reakcja na porażkę, czy nieradzenie sobie z krytyką. Najlepszym rozładowaniem emocji nieprzyjemnych (złość, strach, wstyd) jest ruch.

W tym wieku bardzo ważni dla dziecka są rówieśnicy. Potrzebuje ich, by ćwiczyć umiejętności współdziałania, budować relacje, przyjaźnie (w tym wieku często jeszcze bardzo nietrwałe, tworzone na bazie zainteresowań lub miejsca zamieszkania), rywalizować z nimi, by poczuć i zrozumieć swoje możliwości. W tym czasie dzieci rozwijają też poczucie przynależności płciowej, bawią się w swoich chłopięcych lub dziewczęcych grupkach, budują też poczucie przynależności do konkretnej klasy czy drużyny. Dzięki byciu z rówieśnikami dziecko uczy się rozumienia sytuacji społecznych, dostrzegania i rozumienia intencji innych osób, ćwiczy różne zachowania i strategie, które może stosować w konkretnych sytuacjach.

Jak wspierać dziecko podczas przejścia do szkolnej zerówki?

WAŻNE!

Rodzicu, jeśli sam boisz się przejścia Twojego Dziecka do zrobić wszystko, by Ono tego nie zauważyło => przeciwnym wypadku będzie to dla niego informacja, dzieje się coś złego, a szkoła wcale nie jest bezpiecznym miejscem.

Przed wrześniem:

- ✓ zabierz dziecko na dni otwarte/adaptacyjne w szkole,
- ✓ zaangażuj starsze rodzeństwo => niech opowie jak jest w szkole, jak sobie poradziło z przyzwyczajaniem się do niej, co lubi w szkole,
- ✓ pójdz z dzieckiem do szkoły, poznajcie razem budynek (w obecnej sytuacji – choćby na zdjęciach),
- ✓ razem z dzieckiem przygotuj wyprawkę do szkoły – niech samo zdecyduje, jaki chce piórniki, plecak, kredki, itp.
- ✓ porozmawiaj o dziecku z nauczycielem, poznaj osobę, z którą będzie ono spędzało dużą ilość czasu (zwłaszcza jeśli Twoje dziecko boryka się z jakimiś problemami),
- ✓ zorientuj się, kto ze znajomych koleżanek/kolegów Twojego dziecka będzie chodzić do tej klasy/szkoły (ale nie wymagaj, by Twoje dziecko trzymało się tylko tej osoby!!!),
- ✓ ROZMAWIAJ, rozmawiaj, rozmawiaj, rozmawiaj....

Po 1. wrześniu:

- ✓ jeśli dziecko tego potrzebuje, daj mu do plecaka/szafki jakąś rzecz, która będzie przypominać o domu,
- ✓ współpracuj z nauczycielem w każdej sytuacji => on naprawdę zna Twoje dziecko,
- ✓ wspieraj, chwal, doceniaj nie tylko za sukcesy, ale przede wszystkim za starania,
- ✓ rozmawiaj z dzieckiem o szkole, ale nie naciskaj na zdawanie relacji z dnia => z czasem będzie się tam działo tyle fascynujących rzeczy, że ono samo będzie potrzebować o nich mówić,

- ✓ słuchaj, co mówi dziecko o swoich emocjach / przeżyciach => często „tylko” tego najbardziej potrzebuje.

Rodzicu, uwierz w siebie!

Twoje Dziecko jedną adaptację ma już za sobą.

Wykorzystaj wiedzę płynącą z doświadczeń.

Okres „zerówki” jest zatem czasem, gdzie w każdej sferze rozwoju dziecka dzieje się coś ważnego. Należy jednak pamiętać, że opisany wyżej „model rozwoju” nie przebiega identycznie u każdego dziecka. Zawsze trzeba brać pod uwagę indywidualną historię dziecka i tempo jego rozwoju. Jeśli jakieś zachowania Państwa pociechy niepokoją, zapraszam do skorzystania z oferty Poradni – konsultacji lub diagnozy, które pomogą określić mocne i słabe strony dziecka, zastanowić się nad ewentualnym kierunkiem wsparcia dla niego.

Opracowała:

Ewelina Popławska

psycholog, terapeuta dzieci i młodzieży

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Warszawie